

Ako sme cestovali

3

Soňa Beerová

Mojim milým

Obsah:

Nórsko 2003.....	str.....3
Peru 2004.....	str...59
Južná Afrika 2004.....	str.134
Maroko 2005.....	str.225
Velká severská cesta 2006.....	str.300
Anglicko, Škótsko 2007.....	str.370

Nórsko 2003

Tento rok sme nemali žiadne plány na ďaleké cesty, chceli sme si iba užiť pokojnú dovolenku niekde na turistike v našich horách. Na jar prišiel malý prospekt od Ivana, kde medzi inými, ponúkal turisticko - poznávací autobusový zájazd do Nórska. Chvíľu sme o tom uvažovali. Dva roky sme neboli v stane a tu sa ponúkala cesta, kde by sme ho opäť mohli vyskúšať. Ivanove zájazdy boli vždy originálne. Cenili sme si najmä to, že ponúkal predovšetkým pobyt v prírode a poznávanie krajiny zamerané na pamiatky svetového kultúrneho a prírodného dedičstva. Skrátka, neboli to zájazdy pre pohodlných turistov, ale to nám nevadilo. Skontrolovali sme stan a kempingové vybavenie. Bolo ešte v poriadku, tak sme sa rozhodli nasadnúť na autobus a navštíviť malú krajinu na severe Európy. Dosť únavná dlhá cesta na sever Nemecka do Sassnitzu a potom loďou do švéd-

Kronan

ského Trelleborgu, končí po krátkej zastávke v tomto prístavnom mestečku, na druhý deň v Göteborgu. Niekoľko hodín venujeme prehliadke druhého najväčšieho švédskeho mesta. Mesto vzniklo na začiatku sedemnásteho storočia na rieke Gota,

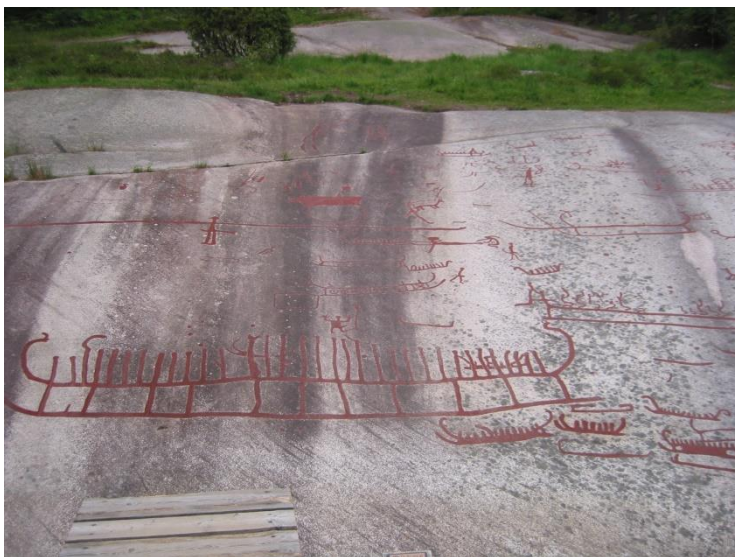
ktorá ústi do Kattegatského

li. Holandskí osídlenci v ňom vybudovali sieť kanálov a priekopu, ktorá obkolesuje starú časť mesta. Uprostred nej na nevysokom vršku stojí pevnosť Kronan. Jej hrubizné 4-5 m široké steny zo žulových kameňov pospájaných belavou maltou zdobia malé okienka s červenými okenicami. Na streche je veľká pozlátená koruna. Pevnosť bola počas troch storočí všeličím, využívalo ju vojsko, bola väzením i ubytovňou a teraz slúži ako vojenské múzeum. Z vršku porasteného košatými stromami je pekný pohľad na časť mesta, najmä na starú štvrť Haga s jej drevenými i kamennými domami a

Göteborg

svietiacimi červenými strechami. Rovno oproti pevnosti uprostred domov stojí evanjelický kostol Oskara Fredriksona. Kostol postavený v devätnástom storočí je jedinečnou ukážkou novogotického štýlu a patrí k najkrajším na severe Európy. Postavený je z bordových tehál, vysokú vežu a mnoho menších vežičiek pokrýva medenkou na zeleno sfarbený plech. S bordovými tehľami kontrastuje žltkastý pieskovec na lomených oknách, stĺpoch a rozetách. Vo vnútri najviac zaujmú nádherné farebné vitrážové okná. Prechádzku v starej štvrti s ulicami vykladanými kamennými dlaždicami, s množstvom maličkých obchodíkov, kaviarničiek, s malým, ale rušným trhom, vnímame ako príjemný oddych po dlhej ceste.

Tanum, skalné rytiny

Potom ešte cestujeme pár desiatok kilometrov do malého mestečka Tanumhede, kde budeme kempovať. Mestečko ležiace uprostred zelenej krajiny s množstvom stromov a lúk je zaujímavé tým, že v okolitých lesoch sa nachádza lokalita Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO, skalné rytiny z doby bronzovej. Vznikli asi 3000 rokov pred n.l. na miestach, kde ľudia prinášali dary elfom. V lese na skalách a plochých kameňoch sú vyryté výjavy zo života dávnych ľudí. Rytiny znázorňujú najčastejšie lode, ľudí, sane, zvieratá, lov. Dnes sú zvýraznené červenou farbou, aby boli lepšie viditeľné. Na veľkej ploche v širšom okolí mestečka je ich niekoľko tisíc. Uprostred zelených plôch hľadáme kamene s rytinami, prezeráme si ich a hádame čo predstavujú, čo nimi chceli vyjadriť ľudia, ktorí v tejto krajine žili pred tisíckami rokov.

Asi 40 km od Tanumu je Švédsko - Nórska hranica. Tvorí ju fjord vo Svinesunde. V polovici mostu ponad fjord sme už v Nórsku. Krajina sa rozkladá na západnej časti Škandinávského polostrova. Na juhu ju od Švédska delí prieliv Skagerrak, potom sa tiahne na úzkom páse pobrežia obmývaného Severným a Nórsnym morom smerom na sever až za polárny kruh ku Severnému ľadovému oceánu a

Barentsovmu moru. Západné pobrežie je veľmi členité s tisíckami ostrovov a hlbokými kľukatými fjordmi. Väčšinu povrchu krajiny tvoria Škandinávské vrchy. Vrchy, náhorné planiny, lesy, tisíce jazier a dravých riek, to je príroda Nórska. Až tretina krajiny sa rozkladá za polárnym kruhom. Lesy zaberajú veľkú časť pôdy, rastú tu najmä borovice, smreky a jedle, menej listnaté stromy, brezy, vrby, osiky. Les smerom na sever ustupuje tundre, kde rastú väčšinou zakrpatené brezy, vrby, rôzne druhy machu a lišajníkov, na niektorých teplejších miestach nájdeme aj čučoriedky a brusnice. Zo zvierat sú najpočetnejšie soby, losy, jelene, líšky, jazvec, kuna, veverica, zriedkavo vlci, len ojedinele medveď. Na pobreží a okolo jazier žijú mnohé druhy vodného vtáctva, vydry, tulene, v mori tresky, slede, lososy, krevety, delfíny, kosatky. Veľryby v minulosti početné sú vplyvom intenzívneho lovu zriedkavé.

Obyvateľov má Nórsko asi o milión menej ako Slovensko a väčšina z nich žije v mestách. Úrodnej pôdy je málo, je najmä na juhu zeme. Pestuje sa obilie, zemiaky, krmoviny a na chránených južných svahoch kopcov sa darí ovociu. Len asi 4% obyvateľstva sa živí poľnohospodárstvom. Niečo cez dvadsať percent pracuje v priemysle, zvlášť v rybolovnom, v lodiarstve, drevárstve, pri ťažbe ropy a plynu zo dna mora a v iných odvetviach. Najväčšia časť zamestnancov pracuje v rôznych druhoch služieb. Nórsko má veľmi hustú sieť dobrých ciest na pobreží aj vo vnútrozemí, doplnenú množstvom trajektov. Železničná sieť je redšia. Väčšinu elektrickej energie získavajú Nóri z vodných elektrární. Ochrana životného prostredia je samozrejmom súčasťou spôsobu života jednotlivcov aj každého podnikania. Životná úroveň obyvateľstva je vysoká, Nóri v porovnaní s nami zarábajú podstatne viac, ale majú vysoké dane a Nórsko patrí ku najdrahším krajinám nielen v Európe. Školstvo, aj vysoké, je zadarmo. Zdravotníctvo som našťastie nemusela vyskúšať, ale systém funguje tak, že občania sú v jednej zdravotnej štátnej poisťovni HELFO. Poisťovňa každoročne určuje výšku spoluúčasti pacienta. Ak sú nároky na liečbu vyššie ako určená spoluúčasť (samozrejme objektívne odôvodnené) poisťovňa vydá potvrdenie, aby ďalšie potrebné služby boli bezplatné. Nevyčerpanú spoluúčasť na druhý rok poisťovňa vráti. Za povšimnutie stojí, že alkohol v Nórsku je

značne regulovaný a drahý. Možno ho dostať len v štátnych obchodoch Vinmonopolet, v bežných potravinách iba pivo do ôsmej hodiny večer. Týchto pár základných faktov o krajine a jej obyvateľoch je dobre vedieť predtým, než začneme Nórsko poznávať na vlastné oči.

Od hraníc cestujeme nórsnym vidiekom do hlavného mesta, do Oslo. Oslo leží na severnom okraji Oslofjordu, ktorý sa zarezáva hlboko do pevniny. Mesto založil kráľ Harald v polovici jedenásteho storočia, ale podľa vykopávok bolo severné pobrežie Oslofjordu osídlené už v 8.st. V časech Vikingov sa malá osada rýchlo rozrastala a stala sa dôležitým vikingským obchodným a prístavným centrom. Odtiaľto sa Vikingovia púšťali na svoje objaviteľské aj dobyvateľské plavby. V trinástom storočí skoro polovicu vtedajšieho obyvateľstva zahubil mor a Nórsko sa stalo dánskou provinciou. V šestnástom storočí mesto ničili konflikty medzi katolíckou cirkvou a štátnym protestantským náboženstvom a v r. 1624 úplne zhorelo. Christian IV., kráľ Dánov aj Nórov ho dal obnoviť a na jeho ochranu vybudovať pevnosť. Mesto vtedy premenovali na Christianiu. Po napoleonských vojnách bolo Nórsko v únii so Švédskom až do vzniku samostatnosti v r. 1905 a o dvadsať rokov na trojsté výročie založenia Christianie dostalo opäť svoje pôvodné meno Oslo.

Polovicu jeho rozlohy, okolo 450 km štvorcových, tvoria lesy, parky a športoviská. K mestu patrí asi 40 ostrovov a viac ako 300 jazier. Má okolo pol milióna obyvateľov, teda žije tu vlastne celá desatina populácie, a okolo Oslofjordu až celá tretina. Napriek severnej polohe má v lete slnečné, teplé, suché podnebie. Ovzdušie zohrieva Gofský prúd a okolité vrchy ho chránia pred chladným vplyvom Atlantiku. Zima so štyrmi piatimi mesiacmi snehovej pokrývky vytvára skvelé podmienky pre zimné športy.

Cesta vedie dosť husto osídlenou nížinou s nízkymi pahorkami a malými dedinami. Čím sme bližšie k mestu, tým je premávka hustejšia. Dnes sa tu zastavíme iba nakrátko, podrobnejšiu prehliadku sme si naplánovali až na spätočnej ceste. Prvou zastávkou je vršok nad mestom, kde je lyžiarsky areál Hollmenkolen. Pred vstupom do areálu nás víta socha polárneho bádateľa Fritjofa Nansena. Pôvodne drevený skokanský mostík vybudovaný začiatkom dvadsiateho

Oslo, Hollmenkolen

storočia bol z príležitosti zimnej olympiády v r.1952 prebudovaný na moderný areál s betónovým mostíkom, stanovišťami pre divákov a rozhodcov a večerným osvetlením. V oblasti doskočiska je stála expozícia lyžiarskeho múzea. Je veľmi zaujímavá, sú tu exponáty z histórie dobývania severného pólu, exponáty z vývoja lyžiarskeho športu, lyží a viazania. Momentálne je tu aj výstava maliarskych diel súčasného nórskeho národného umelca. Obrázky predstavujú nórsku krajinu, život v prírode a mnohé postavičky z nórskeho ľudového rozprávok. Po prehliadke múzea vystúpime po mnohých schodoch až na vrchol skokanského mostíka, odkiaľ sa naskytne skvelý pohľad nielen na celý areál, ale najmä na mesto skované v zelených lesoch a časť fjordu. Okolo mostíka sú vybudované trate pre lyžiarov na bežkách a aj turistické chodníky v okolitých lesoch.

Frogner Park je jedným z najnavštevovanejších miest v meste. V západnej časti mesta uprostred tohto veľkého parku je Vigelandov sochársky park, monumentálne dielo významného nórskeho sochára Gustáva Vigelanda (1869 - 1943). Na sochách pre park pracoval majster až do svojej smrti, viac ako dvadsať rokov, všetky vytvoril sám vo svojom ateliéri a venoval mestu. Otvorenia parku sa nedo-

žil, urna s jeho popolom je umiestnená vo zvonici budovy múzea. Park ako sochárska galéria pod holým nebom je príjemným miestom oddychu nielen pre obyvateľov Oslo, ale aj pre mnoho turistov z celého sveta.

Do parku vstúpime hlavnou bránou a alejou košatých stromov prídeme k mostu ponad veľké jazero. Na bielom mramorovom zábradlí mosta je umiestnených 58 bronzových sôch. Sú to sochy mužov, žien a detí v rozličnom veku, v rôznych situáciách, jednotlivito i v skupinách. Na konci mosta je Detské ihrisko, zbierka ôsmich bronzových sôch hrajúcich sa detí. Tieto sochy sa mi páčili najviac,

Fontána v parku

hoci socha „nahnevaného chlapčeka“ je fotografovaná najčastejšie, sochy milých usmievaných detičiek sú mi milšie. Za mostom je námestie obklopené ružovými a kvetinovými záhonmi, vyložené mozaikou z bielej a čiernej žuly, pričom biele kamene vytvárajú chodník v bludisku. V strede stojí veľká bronzová fontána. Obrovskú misu z ktorej tečie voda podopierajú titani, na obrube bronzové plastiky znázorňujú nekonečný cyklus života a okolo bazéna fontány stojí dvadsať ľudských postáv v objatí stromov, znázorňujúcich spojenie človeka s prírodou. Odtiaľto vedie schodište na najvyšší bod

parku, kde na kruhovej plošine stojí vysoký monolit. Prístup na

Monolit

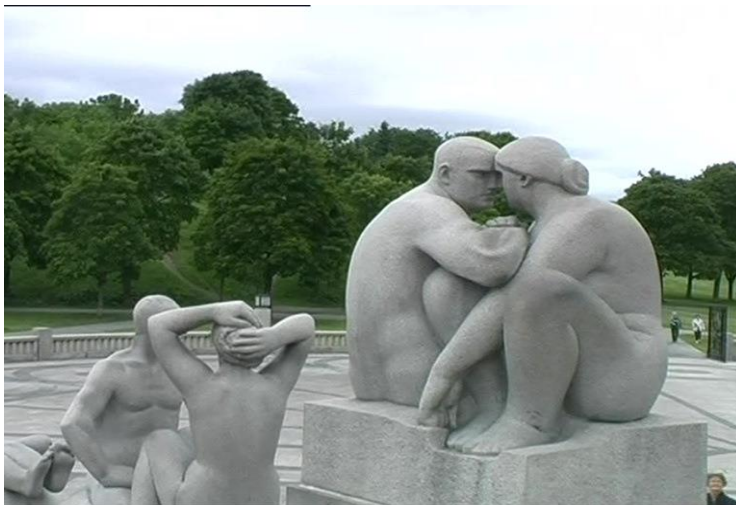
plošinu je cez osem kovaných železných brán zobrazujúcich ľudské postavy. Okolo monolitu sa na kruhovom schodišti nachádza 36 skupín sôch znázorňujúcich rôzne situácie v ľudskom živote od narodenia po smrť. Žulový monolit je viac ako 14 m vysoký stĺp, tvorený 121 ľudskými postavami, mužov žien a detí, ktoré v navzájom prepletených polohách stúpajú k oblohe. Monolit je vytesaný z jedného kusa

pevného kameňa. Sochár preň vytvoril sad-

rovú predlohu v rovnakej veľkosti a traja kamenári tesali kameň podľa predlohy štrnásť rokov. Za vyvýšeninou v pozdĺžnej osi parku sú veľké slnečné hodiny so zverokruhom a na záver bronzová soľtura „Kolo života.“ Predstavuje večnosť so štyrmi ľudskými postavami a dieťaťom spojených v kruhu života.

Tri hodiny, ktoré strávime v parku prehliadkou tohto veľkého diela rýchlo ubehnú. Celý deň bolo príjemne a teplo, slnko svietilo aj vtedy, keď sme odchádzali z hlavného mesta smerom na západné pobrežie. Čoskoro sa objavujú zelené pahorky a cesta začína stúpať do Hallingdalských vrchov. Nebo sa zatiahne, najprv len poprŕcha a ako dosiahneme sedlo Vastulan vo výške 1100m.n.m už prší a to poriadne. Do kempu, kde chceme prespať je to už iba pár kilometrov, ale stavať stany v takomto daždi, nebude žiadna zábava.

Keď zastavíme v kempe na okraji malej dediny, všetko okolo je mokré, zem napitá vodou, z nízkych kríkov a stromov kvapká a na tráve,

Vigelandov sochársky park

kde by mali stáť stany, sú miestami kaluže vody. Zdá sa mi, že tu neprší iba dnes, ale už dlhšie. Okrem toho fúka dosť silný vietor a okolité vršky zakrýva hmla. Niektorí sa rozhodneme pre nocľah v chatke, niektorí odvážlivci už stavajú stan a zopár ľudí ešte sedí v autobuse a rozmýšľa čo budú robiť. Kemp je veľmi jednoduchý, žena v gumákoch a plášti nám ponúka päť chatiek, každú pre štyroch ľudí, to je všetko čo má. S Lackom nerozmýšľame a berieme jednu z chatiek. Pripoja sa k nám dve mladé ženy z Bystrice. Drevená chatka je dosť malá. Dve poschodové posteľe, medzi nimi malý stolík, stolička a maličké okienko. Všetko ostatné je spoločné mimo chatky. Hlavná vec, že je tu sucho. Navzájom sa predstavíme, zistíme, že sme kolegovia. Jedna zo žien je očná lekárka a jej spoločníčka je zdravotná setra. Na striedačku pri stolíku zjeme nejaké konzervy s chlebom a vlezíme do spacích vakov. Aj tak je už vonku tma. Chvíľu sa ešte rozprávame a potom spíme. Napriek núdzovým podmienkam bola noc pokojná a dobre sme sa vyspali. Keď ráno opúšťame mokrý kemp už neprší, ale je veľmi vlhko a hmla sedí skoro na zemi. Neskôr začína fúkať vietor a hmla sa postupne zdvíha. Okolo sú vyššie oblé vrchy s veľkými snehovými

Hardangevida, „iglu“

poľami. Míňame niekoľko menších dedín s nízkymi drevenými domami, mnohé majú strechy pokryté mačinou. Prichádzame ku veľkému jazeru na širokom plochom sedle. Sme v oblasti Hardangervidda, najväčšej náhornej planine v Európe. Na temer dva a pol tisíc kilometroch štvorcových sa rozkladá plochá skalnatá krajina pokrytá machom, drsnou trávou a lišajníkmi. Nerastú tu žiadne stromy, je tu veľa jazier, dravých riek a potokov. Planinou sa preháňajú stáda divokých sobov. Na brehu jazier často vidno malé rybárske domce. Pri jednom z jazier zastavíme. Vonku je zima a fúka. Zbadáme niekoľko drevených domcov a zopár akýchsi eskimáckym iglú podobných stavieb, ibaže tieto sú z hliny a pokryté mačinou. Kedysi v nich bývali pastieri sobov, dnes sú premenené na malé obchodíky v ktorých rybári v lete predávajú suveníry, najčastejšie výrobky zo sobích parohov, dreva a vlny.

Za sedlom zakrátko odbočíme na užšiu cestu ku vodopádu Vorin-gfossen. Prejdeme tunelom podobným špirále a autobus zastane na parkovisku. Odtiaľ po pár sto metroch prídeme ku skalnej hrane z ktorej sa riečka Bjoreia rúti do hĺbky 183 m. Voda narážajúca na skalnaté boky úzkej trhliny sa triešti na hmlu a slnko nescelo presvitajúce cez mraky vytvára dúhu. Oproti hlavnému vodopádu

Vodopád Voringfossen

z opačnej strany tečie zo skaly druhý, menej bohatý a ich vody sa stretávajú na dne rokliny. Keď chcem nafilmovať celý vodopád a hĺbku do ktorej padá musím zájsť čo najbližšie ku hrane. Rastú tam pokrútené tenké brezy a jedna z nich mi poskytne, aspoň dúfam, dostatočnú oporu. Laci ma nevidí, tak to risknem. Jednou rukou objímam kmeň briezky a druhou filmujem vodopád. Dopadlo to dobre, ale až

doma, keď sme strihali film som si uvedomila, že

to nebolo veľmi múdre... Na skale hore nad vodopádom stojí pekný drevený hotel a pred jeho dverami návštevníka víta veľký Troll.

Troll

Nórsko nie je len krajinou fjordov a fjelov (hlbokých zálivov a planín), ale aj krajinou Trollov. S jeho postavičkou sa stretne všade. Troll je aj najčastejším suvenírom, ktorý si turisti z Nórska odnášajú.

Jedna z početných nórskejších legiend hovorí, že po skončení ľadovej doby, keď sa začalo otepľovať a ľadovce ustupovali na sever, osídlili krajinu ľudia, ktorí žili južne od ľadovcov. Krajina sa im videla krásna, bohatá na hlboké lesy a šťavnaté pastviny pre dobytok, rieky a jazerá plné rýb poskytovali ľuďom obživu. Krajinu nazvali Nórskom a seba volali Normanmi - mužmi zo severu. Netrvalo dlho a ľudia zistili, že krajinu obývajú aj iné tvory, ktoré žijú vo vrchoch a lesoch. Všimli si, že tieto tvory vychádzajú zo svojich úkrytov po západe slnka a pred jeho východom miznú. Dali im meno Trollovia. Pripisovali im nadprirodzené schopnosti, napríklad schopnosť zmiznúť, premeniť sa na strom či dokonca na sedliaka. Ich ženy sa vedeli premeniť na mladé dievča a očariť poľovníka alebo sedliackeho synka. Ak sa Troll nestačil skryť pred slnečnými lúčmi premenil sa na kameň. Preto dnes v krajine často môžeme vidieť kamene s podobou Trolla. Trollovia majú zvláštne črty. Dlhý krivý nos vyčnieva z tváre, majú po štyri prsty na rukách aj nohách a dlhý chlpatý chvost. Niektorí majú strapaté vlasy alebo hlavy pokryté machom. Väčšinou sú malej postavy a je dodnes tajomstvom, kde majú svoje skrýše. Majú plachú, dobromyseľnú povahu, ale keď sa nahnevajú, najmä ak sa k nim ľudia zle chovajú, môžu byť nebezpeční. Preto je treba s nimi vychádzať priateľsky a Trollovia sa im za to odvdávajú pomocou, ak sa v noci ocitnú v nebezpečenstve sami vo vysokých horách či hlbokých lesoch.

Hodinku odдыхu strávime prechádzkou okolo hrany vodopádu, niektorí obdivovaním okolia z terasy hotela pri šálke čaju a ďalší nakupovaním v neďalekých malých stánkoch. Od vodopádu prechádza cesta cez početné tuneli a v ostrých zákrutách klesá do údolia Eidfjordu. Trajekt je jedinou spojnicou medzi brehmi fjordu. Vrcholy okolitých kopcov porastených sýťou zeleňou sú pokryté zvyškami snehu. Po krátkej plavbe opäť pokračujeme na druhej strane fjordu po úzkych klukatých cestách cez pekné dediny a malé mestečká do Bergenu.

Bergen je druhé největší město země. Má malebnou polohu na břehu zálivu Vagen a rozprostírá se na sedmi vrchoch okolo

Bergen

neho. Založil ho v 11.st. král Olav a jeho história je spojená s moreplavbou, rybolovom a hanzovým obchodom. Od 13.st. až do polovice 19.st sa stalo hlavným aj najväčším mestom zeme. Aj dnes je Bergen obchodným centrom západného Nórska. Nielen lodná plavba, rybolov, ale aj priemysel, remeslá, produkcia nafty stále viac ovplyvňujú rozvoj a výstavbu mesta. Bergen je aj strediskom kultúry. Už v polovici osemnásteho storočia tu bol založený filharmonický orchester, najstarší v Európe. Tu sa narodil a tvoril aj známy hudobný skladateľ E.H. Grieg. Divadlá, koncertné haly, niekoľko veľkých múzeí, ale aj džezové kluby a diskotéky ponúkajú zábavu pre každého návštevníka. Šesť veľkých kostolov, pevnosť z 13.st a najstaršia časť Bergenu majú čo ponúknuť aj milovníkom histórie. Mesto je cieľom turistov z mnohých kútov sveta nielen pre nádhernú prírodu, históriu a kultúru, ale aj pre svoju dobrú kuchyňu. Ponuka rybích špecialít a darov mora, skvelé cukrárne a malé kaviarničky s bohémskou atmosférou uspokojia všetky nároky. Moderné mesto so šarmom malého mestečka má aj pekné staré štvrte, dnes krásne

zreštaurované. Ponúkajú prechádzky úzkymi kameňom vykladanými uličkami a cestami pomedzi drevené farebné domy z minulých storočí.

Plachetnice na nábřeží v Bryggen

Skutočným centrom mesta je časť okolo zálivu, kde sa nachádza pestrofarebný bergenský Fisketorget - rybí trh. Najmä ráno a dopoludnia je tu množstvo stánkov z najrozličnejšími čerstvo vylovenými rybami, a veľa stánkov, kde tieto čerstvé ryby a dary mora nielen predávajú, ale aj pripravujú a kde sa dajú aj konzumovať. Vôňa čerstvých rýb sa mieša s vôňou pripravovaných jedál a slaným vánkom od mora. Okrem toho tu dostať aj ovocie, zeleninu a kvety. Popoludní sa časť rybieho trhu premení na širokú ponuku výrobkov a suvenírov, kde

prevládajú najmä známe postavičky Trollov, Vikingov, nórske pletené výrobky a typické výšivky. Nábřežie na oboch stranách zálivu je najrušnejšou časťou mesta. Na jeho východnej strane sa rozkladá najstaršia časť mesta - Bryggen.

V polovici štrnásteho storočia severonemeckí obchodníci, členovia Hanzu - spolku miest pre obchod s cudzinou - založili v Bergene samostatnú štvrť Bryggen. Mali výhradné právo na obchod so severskými rybármi a zaistovali predaj rýb do mnohých častí Európy. Naspäť privážali najmä z juhu a z Anglicka tovar. Obchodníci boli bohatí a štvrť sa rozrastala. Vystavali drevené, vysoké domy v ktorých bývali, boli tu sklady tovaru, obchody, krčmy. Domy stoja tesne jeden vedľa druhého, strechy sa temer dotýkajú a do úzkych uličiek slnko takmer nezasvieti. Bryggen niekoľko krát skoro celkom zničil

požiar, ale vždy ho znovu obnovili v pôvodnom štýle. Dnes je Bryggen, najstaršie aj najzachovalejšie stredoveké sídlisko v Nórsku, súčasťou svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Keď prechádzame po nábreží jeho pestré drevené fasády s bielymi rámami okien upútajú každého návštevníka. V úzkych uličkách Bryggenu sú stavby z hrubo otesaných drevených klád a vo väčšine z nich sú ma-

Bryggen

lé kaviarničky a obchodíky so suvenírmi stále plné turistov, kde možno dostať nórske ľudovomelecke výrobky aj práce maliarov v cenách primeraných tomuto známemu miestu. Neďaleko odtiaľto stojí najstaršia stavba v Bergene, používaná do dnešných čias, kostol Panny Márie, postavený v polovici dvanásteho storočia. Neskôr bol kostolom hanzových obchodníkov, ktorí ho dali bohato vyzdobiť. Mohli sme si ho obzrieť iba zvonku lebo je už dlhší čas v rekonštrukcii. Na hornom cípe polostrova chránila mesto pevnosť Bergenshus. Vo vnútri opevnenia stojí Haakonshalle postavená kráľom Haakonom v polovici 13.st. ako reprezentačná kráľovská budova, kde sa odbavovali hostiny, kráľovské svadby aj dôležité politické udalosti krajiny. Keď kráľ opustil Bergen stavba začala upadať, slúžila dlho vojenským účelom, ako administratívna budova a neskôr ako skladište. Až koncom devätnásteho storočia ju reštau-

rovali a vyzdobili freskami z Haakonovho obdobia. Začala opäť slúžiť na reprezentačné účely a aj ako koncertná hala. Žiaľ v čase našej návštevy je krásna gotická stavba omotaná pavučinou lešenia a momentálne je mimo prevádzku.

Pevnosť opustíme okolo veže Rosenkranz. Renesančnej stavbe dal dnešnú podobu v šestnástom storočí veliteľ pevnosti Erik Rosenkranz. Slúžila ako jeho sídlo bola aj súčasťou obrany mesta a v jej pivniciach si odpykávali trest zločinci. Na hornom konci polostrova je pekný park, so sochami známych nórskych osobností, s výhľadom na záliv a jeho okolie. Vraciame sa naspäť pozdĺž nábřežia kde kotvia plachetnice, jachty a motorové člny.

Okrem domov starého Bryggenu stoja na nábřeží staré budovy z červených tehál v ktorých sídlili mnohé obchodné spoločnosti, cechové spolky rybárov a námorníkov. Na protiláhlej strane zálivu stoja moderné rezidenčné budovy, obchody a množstvo rybárskych reštaurácií. Aj tu kotví veľa plachetníc a jacht.

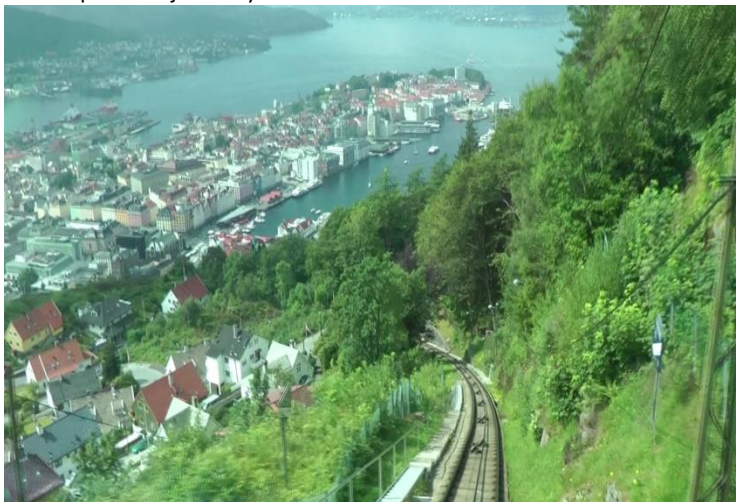
Hoci Bergen nazývajú aj mestom dažďa, lebo tu často a výdatne prší, my máme šťastie. Prišli sme práve po daždi, teraz svieti slnko a mraky na modrom nebi iba zvýrazňujú príjemnú atmosféru mesta. Bergen má okolo štvrt milióna obyvateľov, ale jeho centrálnu časť možno ľahko prejsť aj pešo. Celé obytné štvrte sa rozkladajú na úbočiach kopcov nad zálivom. Okolo bielej veže z 18.st. s veľkými hodinami, prejdeme popri rybom trhu, ktorý popoludní už nahradili stánky s iným tovarom, na širokú pešiu zónu uprostred moderných budov. Lavičky, fontány, stromy a zelené plochy vytvárajú príjemné prostredie, kde sa dá dobre odpočínúť a pozorovať život na uliciach mesta. Zdržíme sa tu iba krátko, lebo sa s Lackom chceme ešte vyviezť na jeden z vrchov nad mestom.

Blízko pri rybom trhu je stanica lanovej dráhy Floibanen, ktorá prenáša od rána do neskorého večera na 320 m vysoký vrch Floyen. Kúpime si lístky a nastúpime do dlhého červeného vozňa s veľkými sklenenými oknami a sklenenou strechou. Lanovka najprv prechádza tunelom a potom strmo stúpa hore pomedzi domy na úbočí vrchu. Asi v polovici sa stretáva s vozňom idúcim dolu a potom už stúpa stále vyššie. Na jednej strane je les, na druhej strane sa otvára pohľad na mesto a záliv. Cesta trvá 6 minút a sme na vrcholovej

stanici. Vystúpime na terasu odkiaľ je ohromujúci pohľad na Bergen. Len teraz vidím, aká malá je časť zálivu okolo ktorého sme sa

Stanica pozemnej lanovky

Pozemná lanovka na Floyen

pred chvíľou prechádzali. Vidíme aj celý veľký záliv Vagen, ktorí ústi do mora a mesto tiahne sa od jeho brehov do okolitých vrchov,